

2. Шевчук В. Плекання рятівного знання: пріоритети українства у побудові сучасної наукової картини загальнолюдського економічного надбання. Праці Наукового товариства ім. Шевченка. Том LXVIII. Економічний збірник. Том 4. Львів: НТШ, 2022. С. 119-131.
3. Shevchuk V. (2020). Choice of principles of economic thinking of modern societies: alternatives to meeting viable challenges / New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges: collective monograph / scientific edited by M. Bezpartochnyi. VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship. Sofia: VUZF Publishing House “St. Grigorii Bogoslov”, 2020. Vol. 2. Pp. 62-82.
4. Екологічна економіка. Вікіпедія. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Ecological_economics.
5. Сергій Подолінський. Вікіпедія. URL: https://ru.qwe.wiki/wiki/Sergei_Podolinsky.

Юхименко Марія Станіславівна,
здобувачка вищої освіти магістерського рівня,
кафедри статистики, обліку та аудиту;
науковий керівник:
Куценко Олена Іванівна,
кандидат економічних наук (PhD),
доцент ЗВО кафедри статистики, обліку та аудиту;
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА АНАЛІТИКА ПРОБЛЕМ БЕЗРОБІТТЯ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

За умови ринкової системи господарювання, серед великого різноманіття економічних проблем одне з головних місць займає безробіття. Рівень безробіття – один із найважливіших показників ступеню економічного розвитку країни, отже головною метою макроекономічної політики держави є забезпечення високого рівня зайнятості населення. У сучасній Україні, а саме за період пандемії COVID-19 та російського вторгнення, проблема безробіття молоді є надзвичайно актуальною та має довгострокові наслідки. Молоді люди без працевлаштування зазнають ризику депресії та проблем із психічним здоров'ям.

Мета нашого дослідження це економічна аналітика сучасних проблем, які впливають на рівень безробіття молоді в Україні.

Нині, у наше доволі непросте сьогодення, молодь вступає до вищих навчальних закладів з метою подальшого здобуття омріяної роботи. Але, завершуючи своє навчання, значна частина випускників стикається з безліччю проблем на ринку праці. Виділимо найпоширеніші проблеми:

- невідповідність попиту та пропозиції на ринку праці (відсутність вакансій за фахом);

- психологічна неготовність;
- працевлаштування осіб з досвідом;
- висока конкуренція.

Показники стосовно зайнятості та безробіття населення (за методологією МОП) визначаються органами державної статистики відповідно до обстежень робочої сили країни. У зв'язку з повномасштабним військовим вторгненням РФ, з 2022 по теперішній час Державна служба статистики України не може провести таке обстеження. Тому дані, про рівень зайнятості та безробіття серед населення (за методологією МОП) за 2021 рік є останніми доступними опублікованими даними [1].

За інформацією Державної служби статистики України у 2022 році економічно активне населення віком від 15 до 24 років нараховує 1128,9 тис. осіб, з яких лише 24,8% є працевлаштованими [2].

На рисунку 1 ми бачимо, яка динаміка рівня безробіття молоді спостерігається за останні роки перед війною.

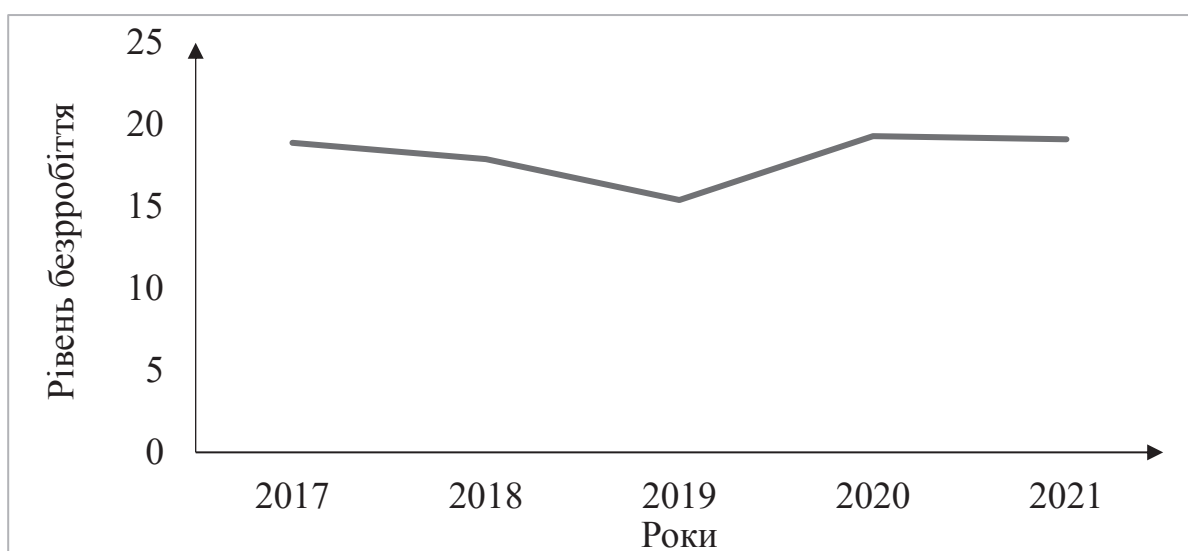

Рис. 1. Аналітична динаміка рівня безробіття молоді в Україні у 2017-2021 роках, у %.

Джерело: візуалізовано авторами на основі даних [1].

Рівень безробіття молоді в Україні у останні роки тримається на стабільно високому рівні. Найвищим воно було у 2020 році, що свідчить про безперечні наслідки впливу всесвітньої пандемії коронавірусу. Велика чисельність компаній вирішили закінчити своє існування або перейшли на дистанційний формат роботи. Зараз у нашій країні дуже тяжкі часи. Більше 6 млн українців евакуювалися до інших країн, а ті хто переїхав до відносно безпечного місця у межах України мають право зареєструватися як внутрішньо переміщені особи та отримувати допомогу від держави.

Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», під час дії воєнного стану максимальний розмір допомоги по безробіттю не може перевищувати розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законодавством на 1

січня календарного року [5]. Станом на 2023 рік її розмір становить 6700 грн [4].

Щодо перспектив розвитку сучасного суспільства, то більш детальна економічна аналітика може бути отримана за допомогою проведення спеціальних статистичних спостережень. Нами було розроблено програму такого дослідження на тему «Вибіркове обстеження населення з проблем зайнятості», яка нараховує 15 питань, з яких три питання соціального характеру.

Анкета вибіркового обстеження населення з проблем зайнятості

1. Ваша стать:
 - а) Чоловіча;
 - б) Жіноча.
2. Скільки повних років Вам виповнилося?

3. Яку освіту Ви маєте?
 - а) Вища професійна;
 - б) Середня професійна;
 - в) Повна загальна середня;
 - г) Основна загальна середня;
 - г) Відсутня освіта.
4. Чи виконували Ви якусь оплачувану грошима або натурою роботу або мали дохідне заняття на обстежуваному тижні, навіть якщо вони становили хоча б одну годину на тиждень?
 - а) Так;
 - б) Ні.
5. Яка звичайна тривалість робочого тижня у годинах на Вашій основній роботі?
Кількість годин: _____
6. Назвіть, будь ласка, головну причину, з якої Ви працювали на обстежуваному тижні менше в порівнянні зі звичайною тривалістю робочого тижня?
 - а) Хвороби чи травма, догляд за хворим;
 - б) Відпустка або вихідні дні;
 - в) Переведення на неповний робочий тиждень з ініціативи адміністрації або перехід на неповний робочий тиждень через спад економічної активності;
 - г) Відсутня можливість знайти роботу на більш тривалий час;
 - г) Відсутнє бажання брати роботу на більш тривалий час;
 - д) Тимчасове припинення виробництва;
 - ж) Звільнився під час обстежуваного тижня, доки не знайшов іншу роботу;
 - з) Інші причини.
7. Під час обстежуваного тижня Ваша основна робота була:
 - а) На підприємстві, в установі, організації;
 - б) У фермерському господарстві;
 - в) Підприємницька діяльність без утворення юридичної особи;
 - г) За наймом у фізичних осіб.

8. Чи шукаєте Ви роботу? Чи намагаєтеся організувати власну справу?

- а) Так;
- б) Ні.

9. Якби Вам запропонували роботу на обстежуваному тижні, чи змогли б Ви приступити до неї негайно?

- а) Так;
- б) Ні.

10. Протягом 4 тижнів, що передували обстеженому тижню, які кроки Ви робили, щоб знайти роботу чи організувати власну справу?

- а) Звернення до служби зайнятості;
- б) Звернення до друзів, родичів, знайомих;
- в) Безпосереднє звернення до адміністрації/роботодавця;
- г) Пошуки землі, будівель, машин та обладнання, сировини, фінансових ресурсів щодо відкриття власної справи, звернення за дозволами, ліцензіями тощо;
- г) Інші способи;
- д) Не робили жодних кроків.

11. Ви хотіли б працювати:

- а) За наймом з повним робочим тижнем;
- б) За наймом з неповним робочим тижнем;
- в) На власному підприємстві, у своїй справі;
- г) Готові приступити до будь-якої роботи.

12. Станом на обстежуваний тиждень Ви були зареєстровані у службі зайнятості як безробітний?

- а) Так;
- б) Ні.

13. Чи отримували Ви допомогу з безробіття?

- а) Так;
- б) Ні.

14. З якої причини Ви покинули минулу роботу?

- а) Звільнення у зв'язку з вивільненням, скороченням штатів, ліквідацією підприємства;
- б) Ліквідація власної справи;
- в) Звільнення за власним бажанням;
- г) Закінчення терміну тимчасової, сезонної роботи, роботи за контрактом на невизначений обсяг робіт;
- г) Вихід на пенсію, у відставку;
- д) Зміна місця проживання;
- ж) За станом здоров'я;
- з) З особистих, сімейних причин;
- и) Інше.

15. До якої категорії Вас можна віднести:

- а) Студенти денної форми навчання;

- б) Пенсіонери за віком, вислугою років, на пільгових умовах;
- в) Пенсіонери з інвалідності;
 - г) Одержувачі доходу від власності;
- г) Домашні господарі та інші родичі, які відповідають за догляд за будинком та дітьми;
- д) Інше.

Це оптимальна кількість питань, яка дозволяє виявити такі глибокі проблеми, які не дозволяє розкрити статистична звітність. Тобто поєднання цих двох джерел інформації можуть дати нам чудовий простір, щодо економічної аналітики будь якої проблеми [3].

Список використаних джерел

1. Державна служба зайнятості України. URL:<https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/yakuu-rozmir-dopomogy-po-bezrobittyu-ya-budu-otrymuvaty> (дата звернення 27.09.2023).
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 27.09.2023).
3. Кущенко О.І. Виробнича практика. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=439> (дата звернення 26.09.2023).
4. Про Державний бюджет України на 2023: Закон України від 03.11.2023 № 2710-IX (Редакція станом на 21.07.2023) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text> (дата звернення 27.09.2023).
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 № 1533-III (Редакція станом на 31.03.2023) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>